

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse
ja Kultuuri
Organisatsioon

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon

Infokiri nr 6
august 2010

UNESCO
sündmused

UNESCO peadirektori konsultatsioonikohtumine

5.- 8. 06 toimus Londonis UNESCO peadirektori konsultatsioonikohtumine Euroopa ja Põhja - Ameerika UNESCO rahvuslike komisjonidega. Sellised konsultatsioonid toimuvad iga kahe aasta tagant kõikides regioonides, et arutada UNESCO prioriteete, tegevussuundi ja eelarvet ning esitada ettepanekuid UNESCO programmi- ja eelarvedokumenti (C5)

Üritusel osalesid 43 rahvusliku komisjoni esindajad. Iga riigi delegatsioon esines esmalt lühisõnavõtuga UNESCO olulisematest probleemidest. Osalejad rõhutasid, et C5 peab olema selgelt sõnastatud ja sisaldama piiratud arvu konkreetset valitud prioriteete, et UNESCO tegevusi ja neis sisalduvaid väärtusi selgelt esile tuua. Eriti rõhutati haridus- ja kultuuriprogrammide tähtsust kui võtmevaldkondi UNESCO tegevuses. Toodi esile ka rahvuslike komisjonide ja sekretariaadi suhtluse probleeme.

Kohtumine peeti maailmakohviku formaadis. Toimusid arutelud UNESCO põhiprogrammide üle: haridus, loodusteadused, sotsiaalteadused, kultuur, kommunikatsioon ja informatsioon. Samuti arutati valdkondadevahelisi programme. Rõhutati, et 2012-2013 programmdokumendi kaks globaalset prioriteeti peavad olema toetus Aafrikale ja sooline võrdõiguslikkus. Erilist tähelepanu tuleb pöörata noortega seotud programmidele.

Peadirektor rõhutas oma sõnavõtus eriti hariduse ja kultuuri olulist rolli kaasaegse maailma arengus. Irina Bokova puudutas ka partnerlussuhete tugevdamise vajadust erasektoriga, meediakontaktide tähtsust ja organisatsiooni nähtavust, mis on vajalik UNESCO eesmärkide saavutamiseks. Peadirektor rõhutas, et pole vaja rääkida detsentraliseerimisest, muutuma peab organisatsiooni kultuur.

Üritus viidi läbi Ehitusinseneride Organisatsiooni ajaloolises hoones, kus 65 aastat tagasi toimus UNESCO asutamiskoosolek. Osalejatele jagati välja sellest ajast pärit konstitutsiooni paragrahv, mis kirjeldab 60 sõnaga UNESCO tegevuse eesmärke. Leiti, et nüüd tuleb organisatsiooni eesmärgid sõnastada uuesti vastavalt muutunud aja vajadustele ning seda tuleb teha lugejale arusaadavas keeles. UNESCO dokumentide keelekasutust kritiseeriti raskesti mõistetavuse ja bürookraatliku sõnavahamise tõttu. Eestist osales Marika Valk UNESCO ERKst.

Raport:
http://erc.unesco.org/publications/nac/ENA_36C5_011_e.pdf

MABi rahvusvahelise koordineerimisnõukogu 22. istung

UNESCO programmi „Inimene ja biosfäär“ (MAB) ülesanne on loodus- ja sotsiaalteaduste põhjal välja töötada inimeste ja nende elukeskkonna tasakaalustatud suhete alused. Tänapäeval keskendub MAB biosfäärialade maailmavõrgustikule. Biosfäärialad on MABi “välilaborid”.

Programmi juhtorganiks on rahvusvaheline koordineerimisnõukogu (MAB ICC), mille koosseisus on 34 liikmesriiki, kes valitakse UNESCO peakonverentsil. Istungite vahel juhib MAB ICC tööd 6-liikmeline büroo, kelle liikmed määratakse igast geopoliitilisest regioonist.

31.05-04.06 Pariisis toimunud MAB ICC 22. istungil osales 31 nõukogu liikmesriiki ja vaatlejatena 42 riigi esindajad. MAB ICC uueks esimeheks valiti hr Chung-Il Choi (Korea vabariik) ja büroo liikmeteks Argentiina, Austria, Benin, Egiptus ja Vene Föderatsioon (raportöör).

MAB ICC hindas Madriidi tegevuskava (MAP) täitmise hetkeseisu. MAP sätestab MABi tegevused 2008-2013. Positiivselt rõhutati biosfäärialade ümbersertifitseerimise edusamme ja koostööd haridusprogrammidega. Muret teevad rahvuslike MAB komiteede nõrkus või puudumine paljudes riikides; info- ja teavitustöö; rahastamine. Esitati regionaalsete ja temaatiliste biosfäärialade võrgustike aruanded. Põhjaliku vaatluse all olid MABi ja biosfäärialade võrgustiku alusdokumendid, kuid ajapuuduse tõttu otsustati moodustada töörühm ning esitada muudatusettepanekud järgmiseks ICC istungiks.

Võeti vastu 13 uut biosfääriala, tagasi lükati 8. Kinnitati hulk biosfäärialade piirimuudatusi ja perioodilisi ülevaateid. Kaks riiki – Rootsi ja Suurbritannia – kustutasid kaks biosfääriala nimestikust, sest need ei vasta nõuetele.

Eestit esindas istungil vaatlejana UNESCO ERK nõukoja liige Toomas Kokovkin, kes on ka Eesti kandidaat programmi koordineerimisnõukogusse 2011.a valimistel. Toomas Kokovkini hinnangul ei toimi MAB ICC kõige tõhusamal viisil. Mitmed Madriidi tegevuskava ja eelmiste ICC istungite tegevused ei ole tähtajaks täidetud. Näiteks regionaalsete ja temaatiliste võrgustike toime mehhanismid, veebipõhise platvormi loomine, biosfäärialade perioodilise ülevaateuse andmebaasi loomine. Aeglaselt toimub Sevilla-eelsete biosfäärialade ümbersertifitseerimine. Lahendusi ei nähta mitte toimimise parandamises vaid mitmesugustes järeleandmistes, nagu näiteks lahenduste lükkamine ICC järgmisele istungile; uue allkomisjoni loomine ja ülesande delegerimine sellele; sertifitseerimata biosfäärialade jaoks omaette uue kategooria loomine, mitte nende kustutamine nimekirjast.

UNESCO ERK
Pikk 2, 10123 Tallinn
Tel: 6 441431
Faks: 6 313757
unesco@unesco.ee
www.unesco.ee

UNESCO kunstihariduse maailmakonverents Sõulis

25.-28.05 toimus Sõulis UNESCO kunstihariduse teine maailmakonverents. Ürituse sihiks oli propageerida ja tugevdada kvaliteetse kunstihariduse olulisust kõigi jaoks ja igal tasandil, sh tugevdada kunstihariduse poliitilist kapitali.

Konverentsi läbivaks võtmesõnaks oli loovus. Osalejad leidsid, et loovuse suurem rakendamine hariduses aitab paremini toime tulla tänapäeva keerulistes poliitilistes ja sotsiaalsetes oludes ning kunstiharidusel on loovuse suurendamisel suur roll. Enamik ettekandjatest rääkis loovuse suurendamise vajadusest üldiselt või tõi näiteid oma kogemusest. Eestit üritusel esindanud koolinoorte kaasaegse kunsti triennaali Eksperimenta! koordinaator Jane Remm pidas kõige huvitavamaks neid ettekandeid, mis defineerisid loovuse aspekte ja näitlikustasid, kuidas neid hariduses rakendada.

Erinevate riikide ja maailmajagude situatsioonid on erinevad, vajades erinevaid lähenemisi – fookuses võib olla üldise toimetuleku parendamine loovuse abil või kunstide eriala parem omandamine. Siiski oli Jane Remmi sõnul hämmastav tõdeda, kui võrd sarnased on probleemid ja pakutud lahendused. Valdavalt peeti kunstihariduse edendamisel oluliseks koostööd kunstnikega, museumide ja galeriidega, noorte kaasamist, interdistsiplinaarset lähenemist, tagasiside olulisust. Keskse probleemina nähti õpetajakoolituse puudulikkust. Jane Remmi jaoks oli hämmastav aga see, kui vähe toodi esile kaasaegse kunsti võimalusi loovuse arendamisel. Ometi on kaasaegne kunst oma mitmekesisuses suurepärane loovuse arendaja.

Konverentsi tulemusena võeti vasti Sõuli agenda, mis on järjeks 2006. a Lissabonis toimunud kunstihariduse konverentsil vastu võetud kunstihariduse teejuhile. Sõuli agenda tõi muuhulgas välja, et kunstiharidus peaks olema kvaliteetne, igaühele kättesaadav ja jätkusuutlik osa haridusest. Eraldi toodi välja õpetajate koolituse vajadus. Ettepaneku kolmanda kunstihariduse konverentsi läbiviimiseks nelja aasta pärast tegi Kolumbia.

Rahvusvaheline kunstitaager Andorras

18.-29. 07 toimus Andorras rahvusvahelisele kultuuride lähenemise aastale pühendatud kunstitaager „Planeedi värvid“, mille korraldas UNESCO Andorra Rahvuslik Komisjon. Üritus tõi kokku ligi 30 kunstnikku erinevatest riikidest, kellele pakuti võimalusi loometöoks, aruteludeks ja omavaheliseks suhtlemiseks. Laagri lõppedes korraldati valminud töödest näitus. Eestit esindasid üritusel Maria-Kristiina Ulas ja Margarita Vul.

Rahvusvaheline noorteseminar maailmapärandi teemal

26.-31.05 toimus Tallinnas ja Võrus rahvusvaheline kohtumine „Euroopa kultuuripärand - kultuuridevaheline dialoog“, mis tõi kokku õpilasi ja õpetajaid kuuest Euroopa riigist. Kohtumine toimus 2009. a septembrist 2011.a maini kestva Comeniuse projekti raames, milles osalevad Eestist Tallinna Pae Gümnaasium ja Võru Kesklinna Gümnaasium. Välispartneriteks on Luksemburgi, Poola, Portugali, Ungari ja Saksamaa koolid. Osalejate sooviks on ühelt poolt arendada kultuuri mitmekesisust ja ühtsust Euroopas ning teiselt poolt aidata Euroopa kodanikel leida ühine identiteet läbi kultuuri, keele ja koostöö. Õpilased uurivad oma linna ja riigi kultuuripärandit ning ühise Euroopa identiteedi kujunemist kultuuriajaloo baasil. Projekti eesmärkideks on ka dialoogi tekitamine erinevate kultuuride vahel, keelebarjääride kustutamine ning UNESCO töö ja saavutuste analüüs. Korraldatakse õpetajate ja õpilaste välisreise silmaringi laiendamiseks ja Euroopa kultuuripärandiga tutvumiseks, viiakse läbi uurimistöid ja konkursse. Plaanis on ka mitmete videofilmide, raamatute ja brošüüride valmimine.

Kohtumisel esines UNESCO maailmapärandit ning vaimset kultuuripärandit tutvustava ettekandega Margit Siim UNESCO ERKst.

Maailmahariduse suvekool õpetajatele

Jaan Tõnissoni Instituudi maailmahariduse keskus korraldas juunis kolmanda maailmahariduse suvekooli Võsul. Sellest võttis osa 37 õpetajat ning 30 aktiivset noort. Kolme päeva jooksul käsitleti mitmeid teemasid: maailmakaubandus, islam, mitmekultuurilisus, kliimamuutused ning palju muud huvitavate meetodite, filmide ja külaliste abiga.

Foto: www.maailmakool.ee

4. juunil moodustas TÜ rektor Alar Karis korralduskomitee ja korraldustoimkonna Tartu tähetorni 200. aastapäeva tähistamiseks. Tartu tähetorn kuulub Struve geodeetilise kaare osana alates 2005. aasta juulist UNESCO maailmapärandi nimekirja. Friedrich Georg Wilhelm Struve (1793-1864) oli saksa päritolu astronoom ja geodeet, Peterburi TA akadeemik 1832.aastast, Tartu Ülikooli tähetorni direktor 1820-1839 ning Tartu Ülikooli astronoomia ja geodeesia professor 1814-1838. Struve juhtimisel aastatel 1816-1855 toimunud töödel on väga suur tähtsus maa kuju ja suuruse määramisel ning astronoomia, geodeesia ja kartograafia arendamisel. Kaar läbib tänapäeval 10 riiki. Eestis asuvatest kaare punktidest on maailmapärandi nimekirja kantud lisaks Tartu tähetornile ka punktid Võiveres ja Simunas. Struve geodeetiline kaar on esimene teadusajalooline ja nii paljusid riike haarav paik UNESCO maailmapärandis.

Aastapäeva tähistamiseks ettepanekuid esitav korralduskomitee koosneb tähetorniga seotud koostööpartnerite esindajatest – Haridus- ja Teadusministeeriumist, Kultuuriministeeriumist, Tartu Linnavalitsusest, Eesti Teaduste Akadeemiast, UNESCO Eesti Rahvuslikust Komisjonist, Tartu Observatooriumist ja Tartu Tähetorni Astronoomia-ringist. UNESCO ERK esindajana kulub korralduskomiteesse Marika Valk. Aastapäeva tähistamise valmistab ette ja korraldab ülikooli erinevate struktuuriüksuste töötajatest koosnev korraldustoimkond.

Tartu tähetorni aastapäevaüritused algavad 2010. aasta 22. detsembril ning kulmineeruvad 2011. aasta 27. aprillil restaureeritud tähetorni piduliku avamisega ja rahvusvahelise konverentsi „Maailmaruumi avardamine“ toimumisega. Restaureeritud tähetornist saab teadusajaloo muuseum ja astronoomia huvikeskus.

UNESCO maailmapärandi komitee 9. erakorraline kohtumine toimus 14. juunil Pariisis. Enne ürituse ametlikku algust peetud infotunnis anti ülevaade maailmapärandi komitee 34. korralise istungi päevakorrapunktidest ning räägiti võimalikest tegevustest maailmapärandi konventsiooni 40. aastapäeva tähistamiseks 2012. aastal.

Erakorralisel kohtumisel valiti komitee 34. korralise istungi bürosse täiendavalt Lõuna-Aafrika ja Vene Föderatsioon, viimase esitas kandidaadiks Eesti. Komitee kiitis ka heaks esitatud rahvusvahelise abi taotlused. Eestit esindas kohtumisel Eesti alaline esindaja UNESCO juures Margus Rava.

Maailmapärandi komitee 34. istung

UNESCO maailmapärandi komitee 34. istung toimus 25.07-03.08 Brasiilia pealinnas Brasília. Eesti osales korralisel istungil esmakordselt komitee liikmena. Delegatsiooni juhtisid Mart Kalm (EKA) ja Urve Sinijärv (KKM), liikmed olid Riin Alatalu ja Liina Jänes (TKVA), Ülle Reier (TÜ), Eesti alaline esindaja UNESCO juures Margus Rava ning Margit Siim (UNESCO ERK). Lisaks 7-liikmelisele delegatsioonile aitasid Eestis materjale läbi töötada ja seisukohti kujundada Anneli Randla (EKA), Kaire Tooming ja Robert Treufeldt (ICOMOS ERK), Nele Ingerpuu (TÜ) ja muinsuskaitseameti töötajad eesotsas Madis Tuuderi ja Ants Kraudiga.

Kohati poliitiliste kokkulepetega tembitud keeruliste arutelude tulemusena kanti maailmapärandi nimekirja 21 uut paika 38. esitatust. Maailmapärandi nimekirja kuulub 2010. a seisuga 911 paika 151 riigist. Marshalli saared, Kiribati ja Tadžikistan said 2010.a istungil nimekirja oma esimesed kanded. Ohustatud pärandi nimekirja lisandus neli uut paika ja välja arvati üks, mis teeb koguarvuks 34. Probleemsete paikade 147. seireraportist avati aruteluks ligi 60. Istungil moodustati ka kolm töörühma, millest kahes osales ka Eesti (konventsiooni tulevik ja rakendusjuhiste muutmine). Eesti jäi silma põhimõttekindla riigina konventsiooni mõtte ja sätte toetajana ning valiti 19.-29.06 2011 Bahreinis toimuva järgmise istungi bürosse. Büroo eesistujaks on Bahreini kultuuriminister, asejuhtideks Lõuna-Aafrika Vabariik, Kambodža, Šveits, Eesti ja Barbados ning raportööriks Mali esindaja. Büroo ülesandeks on komitee tööd koordineerida ja leppida kokku kohtumiste toimumisaeg ja päevakava. Büroo kohtumine toimub istungi ajal igal hommikul, et vaadata läbi eelseisva päeva päevakava ja vajadusel viia sisse muudatusi. Eesti liikmelisuse periood maailmapärandi komitees lõpeb 2013. aastal.

Eesti tegevused

UNESCO VKP konventsiooni 3. üldkogu

Vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooniosaliste 3. üldkogu toimus 22.-24.06 Pariisis. Olulisemateks teemadeks olid konventsiooni rakendusjuhiste muutmine ning selle dokumendi täiendamine mitme uue peatükiga. Rakendusjuhiste muutmiseks oli eelnevalt moodustatud töögrupp, kus aktiivselt osales ka Eesti delegatsioon. Komitee ettepanekul akrediteeris üldkogu neljaks aastaks 97 vaimse kultuuripärandi valdkonnas tegutsevat vabaühendust komiteed nõustava organina. Paljud liikmesriigid rõhutasid üldkogul oma tugevat toetust komitee ettepanekule tõhustada maailma erinevates piirkondades koolitus- ja nõustamistegevust vaimse kultuuripärandi valdkonnas. UNESCO peakorter ja regionaalsed bürood valmistavad vastavalt komitee otsusele ette tegevuskava riikide suutlikkuse suurendamiseks vaimse kultuuripärandi kaitsemeetmete, rahvuslike vaimse kultuuripärandi nimistute ja rahvusvaheliste abitaotluste koostamise osas. Üldkogul rõhutati ka vabaühenduste olulist rolli vaimse kultuuripärandi kaitsel nii rahvuslikul kui rahvusvahelisel tasandil. Eesti avaldas valmisolekut korraldada regionaalne koolitusseminar vabaühenduste rollist vaimse kultuuripärandi konventsiooni rakendamisel.

Vastavalt reglemendile valiti üldkogul ka 12 uut liiget 24-liikmelisse komiteesse, mis tähendas ühtlasi Eesti mandaadi lõppu. Eestit esindas komitees nelja-aastase liikmelisuse perioodi vältel TÜ kultuuriteaduste professor ja UNESCO ERK nõukogu esimees Kristin Kuutma. Professor Kuutma oli aastatel 2006-2007 komitee aseesimees ning juhtis aastatel 2009-2010 vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kandetaotlusi hindava alakomitee tööd.

Eestist osalesid üldkogul Kristin Kuutma ja Margit Siim UNESCO ERKst ning Margus Rava ja Kersti Kirs Eesti alalisest esindusest UNESCO juures.

Kristin Kuutma komitee 4.istungil Abu Dhabis
Foto: Kristiina Porila

Siim Kerale anti üle noorte luulekonkursi auhind

19.-22.08 toimus Makedoonias järjekordne luulefestival „Struga luuleõhtud“. Kohal oli ka selleaastase festivali noorte autorite konkursi laureaat Siim Kera, kellele anti üle auhind. Siim Kera luulevalimik avaldati festivali ajaks makedoonia keeles. Tema luulet sai kuulda Struga festivali raames ning hiljem ka mitmes teises Makedoonia linnas, kus esinemisi korraldas Eesti aukonsul Makedoonias.

Noorte luuletajate arengu toetamiseks loodi koostöös UNESCOga 2003.a festivali juurde eraldi luulekonkurss „Struga sillad“. Sellele konkursile saab UNESCO rahvuslike komisjonide kaudu esitada noori autoreid, kes on konkursile eelneval aastal avaldanud oma esikkogu. Siim Kera esimene luulekogu „Me vaatame kuud, kuni jääme pimedaks“ ilmus 2009.a Eesti Keele Sihtasutuse väljaandel.

Koostöö Kogu nõukogu esimeheks valiti Marika Valk

Eesti Koostöö Kogu nõukogu valis 23. augustil oma uueks esimeheks UNESCO ERK peasekretäri Marika Valgu. Samuti otsustas nõukogu käivitada kümneid valitsusväliseid organisatsioone koondava Harta 2011 uue programm dokumendi ettevalmistamise. Eesti riigi ja ühiskonna tuleviku võtmeküsimustele ja arenguvõimele keskenduva Harta konsultatsioonid algavad 2010. a sügisel.

Koostöö Kogul on Eesti ühiskonnas täita väga oluline roll – käsitleda tõendus põhiselt ning arendada ühiskondlikku debatti Eesti arengu jaoks tähtsates valdkondades, olgu selleks siis meie inimvara tulevik ja rahvussuhted, hariduse ja tööjõu temaatika või laiemalt võttes inimeste elukvaliteet ja meie elukeskkond. Just enesekriitilise ja samas ülesehitava vaatega ühiskonnas saab Eesti endale seada uued arengueesmärgid ning hoida otsustajate horisonti üle valimistsüklite. See on Eesti demokraatliku arengu jaoks ülioluline.

Koostöö Kogu nõukogusse kuuluvad tuntud valitsusvälise organisatsioonide esindajad ja eksperdid. Organisatsiooni igapäevatööd juhib Peep Mühlis.

Käesoleva aasta maikuus kutsuti Koostöö Kogu eestvedamisel ellu rahvuste ümarlaud, mille ülesandeks on kaasata Eesti ühiskonna jaoks oluliste küsimuste aruteludesse erinevast rahvusest, erineva emakeele ja kodakondsusega Eesti elanikke. Ümarlause tegevus on teemapõhine. Igal aastal määratleb ümarlaud fookusteema, millele antud aastal keskendutakse. Ümarlause töö tulemuseks on avalik aruanne, mis edastatakse koos ettepanekute ja soovitustega Vabariigi Presidendile ning asjaomastele seadusandliku ja täitevvõime organitele. Rahvuste ümarlaud loob eeldused laiapõhjalisteks aruteludeks võimalusega kujundada ettepanekud tõendus põhiselt ja eksperthinnangutele tuginedes.

Lisainfo: www.kogu.ee

KALENDER

1.-4.09.2010
rahvusvaheline
VKP koolitusseminar
vabaühendustele
Tallinnas

4.-6.10.2010
Põhja- ja Baltimaade
maailmapärandi
seminar Tallinnas

15.-19.11.2010
VKP komitee 5. istung
Keenias

22.-24.11.2010
Haagi konventsiooni
teise protokoll
komitee kohtumine
Pariisis

29.11-03.12.2010
Kultuurilise
mitmekesisuse
konventsiooni komitee
4. istung Pariisis

